

בראשונה פרק שני יומא

בג.

עין משפט נר מצוה

א ו מיי פ"ו מהלכות דעות הלכה א סמך לאוין יא:
 ז ב מיי שם הלכה ב סמך לאוין יא:
 ג מיי שם פ"ב הלכה ג ופ"ו הלכה יג:
 ד ח מיי שם פ"ו הל' ז ופ"ב מהל' משנה הל' יא:
 ה ח מיי פ"ד מהלכות ממזינין הלכה ג:
 ו ח מיי פ"ח מהלכות כלי המקדש הלכה ו:

רבינו הנאל

שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם. אינו הוא כתיב לא תקום ולא דחוקן ההוא בממון. כדתיבא איזו היא נקימה השאלני מגלך א"ל לא. למחר אמר לו זה השאלני קרדומך כו. כגון אילו דברים שחן של ממון אסור אבל צעירא דגופא כגון ביוון ויבואו בו מותר. אינו והתניא הנבלים ואינם עולבין שומעין חרפתם ואינו שומעין עושיין מאהבה ושמיים כסודין. עליהם הכתוב אומר ואהביו המעביר על רבותיו מפבירין לו על כל פשעיו. ופרקינן דמפיסו ליה ומפיסו. ומה חן מוציאין אחת או שתיים. ומתהוין השתא שתיים מוציאין אחת מבעיא. ופרקי רב חסדא האי דקתינא אחת מוציאין שתיים בחולו שאינו מתאמץ להוציא אחת, ושתיים שמרצא אחת, והתניא אין מונין אותם לו אלא אחת. והתניא רב חסדא אחת מוציאין שתיים אין מוציאין שתיים ואין מונין לו אלא אחת, לומר שאין באין לדין עומה. יחידים הללו הן רבנן שנקראו יחידים ונקראו חולים, יחידים כדתנן בתענית התחילין להתענות, ואמרין התם מאן יחידים אמר רב הונא רבנן. חולין דגוסינן בדרין בתחילה פרק הנודר מן המבוסל רב אמר מאן חולין רבנן, רבא לעמיה דאמר כמאן מליצין האידינא אקצירי ומריעין כתיב תנא, אקצירי אקצירי ממש מריעין רבנן. וקציינן וכו' המוציא שתיים אחת מונין לו, ושלש ולא גודל במקדש מפני הרמאי, ואם הוציא שלש מונין לו. גודל אין מונין לו. ולא עוד אלא שהמוציא גודל או שלש לוקח מן הממונה בפיקע.

שאינו נוקם. ונוטר. איזה נחש כלבו: אינו כמוסך שלא השאלני זו היא נטירה. שהדבר שמור כלבו ולא הסימו מדעמו: דניקט בלביה. ואם זה אחר לנקום נקמתו נקיים המשפט יסתוק: דמפיסו ליה. לזקש ממילה: חולה. אינו יכול לזקש

אכזריותו וכשמוציא אחת יוצא חזרתו עמה: ויחידים. בחולין שאינן יושבין עם שאר בני אדם אלף שוכבין או יושבין (א) לזדס: אלף אחד. אין נמנה אלף איש אחד: אין מוציאין. עם האלזע לא שלש ולא גודל לזין מוציאין שתיים: ואם הוציא שלש מונין לו. שאינו רמאי לפי שהוא יוכר שאינו משני בני אדם שאין יכול להרמיק זה מזה: גודל. אם הוציא גודל אין מונין לו כלל אלף מוציאין אותו מצינין: הממונה בפיקע. הממונה על רצועות המלקות: שלש. אלזע שלישי אם הוציא שלש מונין לו קא סלקא דעתיה מונין לו שנים: מטרקא דטייעי. רצועות ישמעאלים העשויה שוט לסוסים: דפסיק רישיה. לך קרויה פקיעה שאינה רחבה כראשה כשאר רצועות מלקות אלף מפסקת כראשה לרצועות דקות כדי שירגיש בה הסוס יותר ופקיע לשון פיסוק ודקיקים כמו מבצאי מנכסי הכהנים מפקיעין לשון קריעה: דפגן. במסכת שקלים (פ"ה משנה א): ציבאי. שם האיש: היו מפקיעין. לעשות פמילות לשמחת בית השואבה כגון: גודא. רצועות מלקות: על מעלות האולם. זה הדין חולמות הרבה כנה שן הדרוס כמו שכמו בצפר יוסף הן גוריון. על מעלות האולם ובהן הדין חולמות גרסינן במספתא: על מי להציא. משל מי תלקח מן הוושבים צעיר או מן הכהנים שומרי עורה: געו. לעקו: הרי הוא כפרתסס. מיתמו כספר עליס: ארבע אמום מאי עבידייכו. גבי מרוות שפיות דמיס: עשרה דריס. בצצא קמא חשיב להו צפרק מרובה (דף פ"ב): אינה

שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם והכתיב ילא תקום ולא תמור ההוא בממון הוא דכתיב "דתניא איזו היא נקימה ואיזו היא נטירה נקימה אמר לו השאלני מגלך אמר לו לאו למחר אמר לו הוא השאלני קרדומך אמר לו איני משאילך כדרך שלא השאלני זו היא נקימה ואיזו היא נטירה א"ל השאלני קרדומך אמר ליה לא למחר א"ל השאלני חלוקך אמר לו הילך איני כמותך שלא השאלני זו היא נטירה וצערא דגופא לא והא תניא^א: הנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואינן משיבין עושיין מאהבה ושמיין ביוסודין עליהן הכתוב אומר^ב ואהביו כצאת השמש בגבורתו לעולם דניקט ליה בליביה^ג והאמר רבא יכל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו דמפיסו ליה ומפיס: ומה הן מוציאין אחת או שתיים וכו': השתא שתיים מוציאין אחת מבעיא אמר רב חסדא לא קשיא כאן בכריא כאן בחולה^ד והתניא^ה אחת מוציאין שתיים אין מוציאין במה דברים אמורים בכריא אבל בחולה אפילו שתיים מוציאין^ו והיחידין מוציאין שתיים ואין מונין להן אלא אחת ואין מונין לו אלא אחת והתניא^ז אין מוציאין לא שלישי ולא גודל מפני הרמאים ואם הוציא שלישי מונין לו גודל אין מונין לו ולא עוד [אלא] שלוקה מן הממונה בפיקע מאי מונין לו נמי אחת מאי פקיע אמר רב מדרא מאי מדרא אמר רב פפא מטרקא דטייעי דפסיק רישיה אמר אביי מריש הוה אמינא הא^ח דנתנן בן ביבאי ממונה על הפקיע אמינא פתילתא כדתנן^ט ומבלאי מכנסי הכהנים ומהמינייהן מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין כיון דשמענא להא דתניא ולא עוד אלא שלוקה מן הממונה בפיקע אמינא מאי פקיע נגדא: מעשה שהיו שניהן שוין ורצין בכבש קדם אחד מהן לתוך ארבע אמות של חבירו נטל סכין ותקע לו בלבו עמד רבי צדוק על מעלות האולם ואמר אחינו בית ישראל שמעו הרי הוא אומר^י כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקנדן כל העם בכביה בא אביו של תינוק ומצאו כשהוא מפרפר אמר הרי הוא כפרתכם ועדיין בני מפרפר ולא נטמאה סכין ללמדך שקשה עליהם טהרת כלים יותר משפיות דמים א וכן הוא אומר^{יא} וגם דם נקי שפך מנשה [הרבה מאד] עד אשר מלא [את] ירושלים פה לפה היא מעשה קדים אילימא דשפיות דמים השתא אשפיות דמים לא תקינו פייסא אנשברה רגלו תקינו אלא דנשברה רגלו קדים וכיון דתקינו פייסא ארבע אמות מאי עבידתייהו אלא לעולם דשפיות דמים קדים ומעיקרא סבור אקראי בעלמא הוא כיון דהווי אפילו^{יב} ממיילא אתו לדי סכנה תקינו רבנן פייסא עמד רבי צדוק על מעלות האולם ואמר אחינו בית ישראל שמעו הרי הוא אומר כי ימצא חלל באדמה אנן על מי להביא אנן על העורות וירושלים בת אתווי עגלה ערופה דברים נאמרו בירושלים וזו אחת מהן אינה

א) שנת פח: גיטין לו; ב) [לקמן פ"ו: ר"ה יו. מגילה כ"ג. א] ר"ה צ"ה; ג) [מסכתא פ"ה ע"ב: ד] ועוד בערך יחיד פי רבנן; ד) שקלים פ"ה מ"א, א; שנת פח. סוכה נ"א, ח; [מסכתא פ"א ה"ו ומספתא שבעת פ"א ה"ו]; ט) [נכס"א: דלפ"ו]; י) קוטח מה; כ) ז"ק פ"ב; וערכין ז"ב; כג) דנות דר"י פ"ה ומספתא נעשים פ"ו ה"ב; ד) ונ"ע מוספות שנת פ"ד ד"ה השתא;

תורה אור השלם

1. לא תקם ולא תטר את בני עמך ואתבית לרַעך במוך אפי' יד יד וקרא יט יח
2. בן יאבדו בל אויבך ו? לא תקם בציאת השמש בגבורתו ותשקט הארץ ארבעים שנה;
3. שופטים ה לא בי וקרא חלל באדמה אשר י? אלהך נתן לך לרשותה נפל בשדה לא נודע מי הקדה: דברים כא א וגם דם נקי שפך
4. בארבעים שנה מאד עד אשר מלא את ירושלים פה לפה לבד מחסאות אשר לה: תהייה את ההודיה לעשות הרע בעיני י? מלכים ב כא טז

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ויחידים וכו' שוכים או יושבים. י"ב י"ג נראה כבור דחידים הווי רבנן כדליתא בתענית דף י"א יחידים רבנן ורבנן נקראו חולים דלית' בגמרי דף מט' מן חולים רבנן כו' דלילו לפיכחו והרי כבר אמר אלף בחולים כו':

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) נמ' וכן הוא אורג וגם דס נקי וכו'. י"ב עיין מהרש"ס ת"א:

תוס' ישנים

לרבינו והא שנישנא דקרא כתיב (מ"א טו. ה) ולא סר מכל אשר יוצאו (ה) רק בנדבין אוריה חסמי, והאיכא מעשה דרסחא, ובשלתא ממזל דקאמרי קיבל דוד לשון הרע לא קשיא מדי מקרא. שאינו חושש על כך עבירה כיון דכריסם ובעינייהו חזו ביה [גמ' שס], ואע"פ שקרא היה שונן (ה"ס), ואע"פ שחשיב שגג הינו כהן, הווי משום דקשיב נמי מעשה שדאלו דאגב לשון ואע"פ שזוג היה שחייב דודש ק"ו לנעיל בשם שנה שמשלובכך בבגים וצואה. ומתם מה היה סוכר רב נממן. ונראה שהיה רוצה לומר שהיה כל כך עניו שלא היה מקדש על

מפורש בתלמוד ארץ ישראל מהו הצביע, הוציא אצבעותיהם הוציא אחת מונין לו, שתיים [מונין לו שלש אין מונין לו], וכו' זה התם מהו אין מונין לו כל עיקר או אין מונין לו את היתירה, ופשטה אין מונין לו את היתירה. ועוד אמרו כיצד היה פסיס מהלך לימין או לשמאל, א"ר בון בר חייה ממה דתני מי שזכה בקטורת אמר ליה שכל ימינו אין אחת עמי למחאה, הוא אמר לימין הפייס מלך. תלמידו דר' יונה בשם ר' בון בר חייה לשמאל הפייס מהלך רב שזכה לימין מוטב שזכה מי שזכה עליו הפייס פעמים מזה שלב עבר עליו הפייס אלא פעם אחת. ש"ם כשמוציאין אצבעותיהן לפייס מי שזכה מן הממונה בפיקע.

א) אס לא שמי' ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי, וסיוטא כזוח היינו שלא דיבר לשון נקיה כלפי שאל. רבינו ארי"ה. מבעיא אחת מבעיא. ויכלא למינר חמת או שתיים ואפילו טובא, דהא פשיטא שאין יכול להוציא כל אצבעותיו. ובעת פ' כנה אשה (ס, א) [ה' ארבעה כהן מילתא דליכא דומתא דפרין ליה ויכלא דומתא ללא פריה]. שהוציא אחת או שתיים מונין לו מה שהוציא יותר אין מונין לא אלא שתיים. ומנה וכולל הכל ומעמידן כמין כוליארי ונטל מצנפת אחד מהן מוציאין כל אחד אצבעו ועובר המנין על האצבעות ומנה והולך, ובמקום שמשלים החשבון הוא הוזהב. פקיע מדרורתא, והיא מטרקא, והיא כמין חבל מפחיל תלוי במקל כגון הרצועה שבי"ד מכין בה. פ"ה הממונה בפיקע, הממונה להכות בזה הפיקע.